

sina åhörare. Han dog 1650 (före den 28 okt.) och begravs i mars 1651.

Gift med Anna (ej Elisabet) Hermansdotter Duswa, dotter till domprosten i Växjö Herman Duswaus och Elisabet Lundebergia. Hon begravs samtidigt med mannen. I Norrvidinge dombok 1651 berättas, att Arvid i Tofta och hans hustru d. å. anklagades för att ha burit troldom på H. och hans maka och därmed vållat deras död. Barn: Petrus (Holmingius), kh. i Älgtshoda. — Sara, gift 1) med regements-skrivaren Bärman; 2) med komm. i Allmundsryd P. Wiostrin.

Tryckta skrifter: Disputatio de libero Arbitrio. Præs. J. Magni. Ups. 1629. — Disp. Grad. Summi Boni civilis essentiam καὶ ἀποφαινει δειν proponens. Præs. J. Stalenus. Ups. 1633. — Continuatio III. de jure Regio ex Divinis Scripturis deducta. Præs. J. Leneus. Ups. 1634.

11. **Jonas N. Humble, 1651—58.** Broder till kh. i Grenna Haquinus Humble. Blev student i Uppsala 1640 och efter skedd prästvigning huspredikant hos grevinnan Elsa Gyllenstierna. Sedan pastoratet vägrat att till kh. mottaga den med kungl. fullmakt försedde Petrus Lannerus (se Odensjö), uppförde konsistorium 19/2 1651 3 av sina ledamöter på förslag till tjänsten. I protokoll 8/5 s. å. heter det emellertid, att biskop Stalenus skickat till prov i Gårdsby en prästman vid namn Joen Humble, vilken strax därpå rest uppåt landet, varefter han ej låtit höra av sig. Biskopen och domprosten hade rekommenderat honom hos församlingarna, men dessa båda att slippa honom och begärde kaplanen herr Sven i Rottne, vilken förut blivit förbigången. Kunde de ej få herr Sven, skulle de dock kunna åtnöjas med H. Konsistorium rekommenderade hos drottningen lektor Sveno Spinerus, vilket föranledde regeringen att i brev 17/5 s. å. giva vederbörande en allvarsam föreställning för dess ombytthet att ena gången förorda en och en annan gång en annan prästman. Rådet utfärdade nu fullmakt för H., och biskopen befalldes att installera honom i pastoratet. Konsistorium beslöt 16/7 s. å., "att d:s Jonas Humble skall uti Gårdsby inverterad bliva, så snart han haver förlikt sig med salig Holmingii barns målsmän om det de på barnens vägnar hava [att] pretendera på byggningar och annat uti Ekesås." Denna

förlikning ingicks 21/7 s. å., och 5 dagar därefter utfärdade konsistorium kollationsbrev för H.

I Gårdsby hade H. mycket obehag av den bråkige junkern Lars Barnschöld på Tveta. Denne stämde honom inför både andlig och världslig domstol, men alla hans beskyllningar visade sig vara ogrundade. 1657 ingav han till domkapitlet en anklagelseskrift med 11 mot H. riktade punkter. Om dessa rannsakades S:t Pauli dag s. å. i Gårdsby kyrka och sockenstuga av rektorn och konrektorn vid Växjö skola, Andreas O. Yxtorphius och Petrus Ulmerus, vilka därtill erhölet förordnande. Den första och viktigaste anklagelsen löd med B:s egna ord sålunda: "Är sällsamt och eftertänkeligt, emedan han som en frisk, frodig man uti sitt mål, gång och alla affekter och krafter, som till se är i synnerhet av hans skrifter och attester, det honom på huvudet eller förstånd intet mankerar, till sammanfogne osanning ej heller på hans händer något synes hava fatlats, utan pennan till obevisliga saker kunna regera, till en ärlig mans ruin tänkt. Men Guds namn till ära, som länder hans ämbete till, är han icke när så flitig eller ens i fyra år tillbjuder icke att predika för församlingen; hela veckan undertiden att dricka är hans plägsed av det giftiga och skadeliga brännevinet, som förtager människans både krafter och förnuft: tör ock väl under predikningen hemma undertiden sitta vid brännevinskappen, som gudstjänsten förrättas... Vill och ytterligare betyga honom det så kärkommet hava, att han snart icke kan resa emellan Växjö och Ekesås mindre flaska brännevin i byxsäcken. Kan alltså väl antagas, vad bruk hemma i huset övas. Dock en ärlig man står fritt dricka, likväl därhos förse sin tjänst som honom borde och icke skriva mer än som sannfärdigt är." Det sista syftade på några för B. ofördelaktiga intyg, som sockenstämmorna avgivit och som H. med sin underskrift bekräftat. Från samtliga anklagelser kunde H. helt rentvå sig. Angående brännvinsflaskan i byxsäcken förklarade han, att han en gång kommit i sällskap med B. och eftersom denne visat sig vänlig bjudit honom att dricka ur en liten flaska, som hans svärmor givit honom med sig för hans dåliga mage. "Men", tillade han, "här sannas det

gamla ordspråket: Göre väl emot paddan vem som vill, han får otack till löna."

Det för nutiden mest intressanta, som vid denna rannsaking framkom, var emellertid ett intyg rörande orsaken till den sjuklighet, som ofta hindrat kyrkoherden från att själv förrätta sin tjänst. Det hade följande lydelse: "En sannfärdig vittnesskrift, huru det är tillgånget med vår vördige kyrkoherde, vördig och högtlärde herr Jon Humble i Ekesås. Den tid han till Ekesås kom och bo i saneta trinitate satte, var han frisk och hälsosam och tjänade Gud och hans församling med stor andäktighet, så att var man gladdes där-över. Dock på hösten vid alla helgone tid begyntes den bedrövelige sjukdomen, som här efter alltid (det Gud tröste!) haver under tiden hållet fort, vilken dock i förstone var så bedrövelig och så hård, att hans vördighet hade intet mera ro eller vilo utan måste natt och dag kasta sig ifrån det ena rummet till det andra, plågas och ångslas med händer och fötter uti stor eländighet, så det var ofta ingen förhoppning om livet, det jag fattig person med min fattiga hustru med rent samvete inför Gud och människom vittna kunne, som med hans vördighet många nätter vakade uti hans vördighets stora bedrövelse; efter hans vördighet ingen ro varken natt eller dag finna kunde. Dock blev gott funnet efter andras exempel rannsaka i kyrkan, om där var något för hans vördighet inkastat. När klar luft var i fastan, gingo vi undertecknade i kyrkan, letom först i predikstolen, där funne vi ett fäben något gammalt under pallen, som hade varit emellan knäet och ledklövarna, intet mer i predikstolen, ej heller under, men på altaret under det tredje altareklädet funne vi 2 stycke ingefär brevede kalkstenen, vilka saker jag i Gudmunds Gusa närvarelse med mig hade, efter vi till hans gård följde hade, och lade dem neder uti en hallaklippa. När jag detta för hans vördighet uppenbarade, sade han "jag haver lust att se det, som funnet var", vilket jag strax efter hans vördighets begäran hemhämtade. När han dem fick se, kom en räddhåge och en frösa [frossa] på hans vördighet. Strax sade han "kasta det långt bort avsides", vilket jag också gjorde. Den natten hade hans vördighet inga ro

utan var nästan vidkommen och uti stor bedrövelse en rum tid därefter. Detta sant vara vittnar jag undertecknad med namn och signete, desslikt Gudmund Guse med bomärke, av Gårdsby d. 7 januari 1657. Petrus Gudmundi. Gudmund Guse." (L. Larsson: Bilder från fordom, s. 107 ff.). Av Norrvidinge dombok 1653 framgår, att man misstänkte H:s rival om pastoratet, herr Sven i Rottne, och dennes hustru att genom hemliga konster ha vållat hans långvariga sjukdom. H. dog 1658.

Gift med Elisabet Hermansdotter Dusea, dotter till domprosten i Växjö Herman Duseus och Elisabet Lundebergia och omgift med eftertr.

12. **Jöns Caroli Gishulterus**, 1661—45. Född i Gishult i Tolg och bröder till komm. Petrus Caroli Hult i Skede och Jonas Caroli Hult i Nye. Han antogs 13/5 1646 till komm. i Nicolai församling i Stockholm. Efter Humbles död skulle enligt överenskommelse mellan biskoparna i Växjö och Linköping apologisten i sistnämnda stad Canutus Laurbeckius befordras till Gårdsby. En smälänning, krigsprästen Andreas Andreae Oshagius, erhöll nämligen 1661 Västra Ryds gäll i Linköpings stift, varför till gengäld en östgöte skulle vinna befördran i Småland. L. nedreste alltså till Gårdsby och friade till änkan. Denna kände sig förnärad av hans stolta väsen och gyckelfulla frieri, och hans begäran blev avslagen. Nu försökte G. sin lycka, och han hade bättre framgång. Han erhöll genast ankans ja och 20/1 s. å. församlingens kallelse. Trots att kungl. maj:t i tvänne brev befallt biskopen att till kh. i Gårdsby installera L., gav biskopen sitt förord åt G., varvid kungl. maj:t för denna gång lät bero. Dock ålades biskopen genom brev 27/2 s. å. att befördran mästern Knut till ett annat gäll, som vore lika gott som Gårdsby. Denna befallning synes ej ha blivit åtydd, och biskopens försök att s. å. få göterydsborna att till kh. antaga den till Linköpings stift hörande krigsprästen Petrus Jonæ Kellman utföll ej väl. Följande år lyckades dock östgöten Laurentius Siggonius att genom konservation bliva kh. i Agunnaryd. Vid sin avgång från tjänsten i Stockholm 29/5 1661 blev G. av stadens konsistorium "berömd för skicklighet och beskedlighet i sitt